VII kadencja

SEJM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

- **Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej (nr 369)**
- **Komisji do Spraw Kontroli Państwowej (nr 166)**

z dnia 21 lipca 2015 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej (nr 369)

Komisji do Spraw Kontroli Państwowej (nr 166)

21 lipca 2015 r.

Komisje: do Spraw Kontroli Państwowej oraz Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej, obradujące pod przewodnictwem posła **Waldy Dzikowskiego (PO)**, zastępcy przewodniczącego Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej, rozpatrzyły:

– sprawozdanie z działalności regionalnych izb obrachunkowych i wykonania budżetu przez jednostki samorządu terytorialnego w 2014 roku.

W posiedzeniu udział wzięli: **Marek Wójcik** podsekretarz stanu w Ministerstwie Administracji i Cyfryzacji, **Zdzisława Wasążnik** dyrektor Departamentu Finansów Samorządu Terytorialnego Ministerstwa Finansów wraz ze współpracownikami, **Lucyna Hanus i Ryszard Zajączkowski** zastępcy przewodniczącego Krajowej Rady Regionalnych Izb Obrachunkowych, **Bożena Nowaszczuk** doradca prawny w Departamencie Administracji Publicznej Najwyższej Izby Kontroli, **Sylwia Cyrankiewicz-Gortyńska** specjalista w Związku Powiatów Polskich.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Sławomir Jakubczak, Dariusz Myrcha, Tadeusz Oset** – z sekretariatów komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Waldy Dzikowski (PO):

Witam panie i panów posłów na posiedzeniu Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej oraz Komisji do Spraw Kontroli Państwowej. W imieniu państwa przewodniczących miło mi przywitać wszystkich państwa, a także zaproszonych gości, w tym przedstawicieli Krajowej Rady Regionalnych Izb Obrachunkowych. Witam serdecznie prezes Regionalnej Izby Obrachunkowej we Wrocławiu, panią Lucynę Hanus. Witam pana Ryszarda Zajączkowskiego, zastępcę przewodniczącego i prezesa Regionalnej Izby Obrachunkowej w Zielonej Górze. Miło mi państwa przywitać. Witam także przyjaciela samorządów, chociaż z Ministerstwa Finansów, panią dyrektor Zdzisławę Wasążnik. Bardzo mi miło. Witam panią Bożenę Nowaszczuk, doradcę prawnego w Departamencie Administracji Publicznej Najwyższej Izby Kontroli. Witam nasze sekretariaty.

Drodzy państwo, tematem dzisiejszego wspólnego spotkania jest rozpatrzenie sprawozdania z działalności regionalnych izb obrachunkowych i wykonania budżetu przez jednostki samorządu terytorialnego w 2014 roku. Referentami są przedstawiciele regionalnych izb obrachunkowych. Czy są jakieś uwagi do porządku obrad? Nie ma, nie słyszę. Oddaję państwu głos. Bardzo proszę.

Zastępca przewodniczącego Krajowej Rady Regionalnych Izb Obrachunkowych, prezes Regionalnej Izby Obrachunkowej w Zielonej Górze, Ryszard Zajączkowski:

Szanowni państwo przewodniczący, szanowni państwo posłowie, szanowni państwo. Wraz z panią prezes Hanus, wiceprzewodniczącą Krajowej Rady chcielibyśmy dzisiaj przedstawić państwu sprawozdanie z działalności Krajowej Rady i wykonania budżetu przez jednostki samorządu terytorialnego w 2014 roku. Sprawozdanie przygotowaliśmy w wersji obszernej, zawierającej pełną informację. Składa się ono z dwóch części. Część pierwsza poświęcona jest działalności regionalnych izb obrachunkowych. Druga część

zawiera informacje na temat wykonania budżetu przez wszystkie jednostki samorządu terytorialnego. Oczywiście, ostatnia część to krótkie podsumowanie, streszczenie tego wszystkiego, co prezentujemy państwo w obszernym opracowaniu. Chciałbym tylko powiedzieć, że sprawozdanie to wysiłek wszystkich pracowników regionalnych izb obrachunkowych, a w szczególności zespołu, który jest uwidoczniony w części sprawozdania.

Może kilka słów o sprawach wynikających z naszej działalności, które są dla nas istotne. Wraz z panią prezes będziemy się starali przedstawić wybrane elementy, dlatego że sprawozdanie jest obszerne, jak powiedziałem, zawiera wszystkie kwestie dotyczące tematów, o których wcześniej mówiłem. Jedną z najistotniejszych kwestii związanych z naszą działalnością jest sprawowanie nadzoru. Jest to konstytucyjne uprawnienie regionalnych izb obrachunkowych. Należy stwierdzić, że ustawa o regionalnych izbach obrachunkowych określa zakres naszych kompetencji w tym obszarze. Wszelkie nasze kompetencje oraz właściwość w zakresie sprawowania nadzoru są w jednoznaczny sposób określone ustawowo.

Powiem państwu, że w roku 2014 wszystkie regionalne izby obrachunkowe zbadały ponad 168 tys. uchwał i zarządzeń. Jest to rzeczywiście spora liczba. W stosunku do poprzedniego roku wielkości te mają tendencję wzrastającą. Oczywiście wzrost liczby wynika z rozszerzenia naszych kompetencji, dodatkowych zadań, które regionalne izby obrachunkowe realizują. Jak powiedziałem, liczba badanych uchwał z roku na rok zwiększa się. Tendencja wyraźnie wskazuje, że proces ten jest zauważalny od 2010 roku. Na tak dużą liczbę zbadanych uchwał – przypominam, że jest to 168 tys. – jest bardzo dużo zmian dotyczących budżetu i prognoz finansowych. Mogę państwu powiedzieć, że według naszych danych, jeżeli chodzi o same zmiany w budżecie, średnio każda jednostka podejmuje ich około trzydziestu w ciągu roku. Jeżeli chodzi o wieloletnie prognozy finansowe, jest to ośmiokrotny wzrost.

Dziś można powiedzieć, że rok 2014 charakteryzuje się tym, iż dodatkowo wprowadzaliśmy obowiązek, który realizujemy, ustalania budżetów jednostek samorządu terytorialnego w zakresie zadań własnych i zleconych. Wynika to głównie z tego, że w roku 2014 funkcjonował indywidualny wskaźnik zadłużenia. W przypadku niezastosowania się do procedur ustawowych zostają uruchomione kompetencje nadzorcze regionalnych izb obrachunkowych.

Jeżeli chodzi o malejącą liczbę nieprawidłowości, należy wskazać, że w roku 2013 stwierdziliśmy ich około 3,4%. W stosunku do ogólnej liczby uchwał jest to wielkość nieduża. Jeżeli chodzi o kwestie związane z badaniem, w roku 2014 wskaźnik ten maleje. Stwierdzonych przez nas nieprawidłowości było 2,3%.

Jeżeli mówimy o kwestiach nadzoru, proszę państwa, warto też powiedzieć o działaniach kontrolnych, dotyczących sądów. Jeżeli chodzi o skargi do wojewódzkich sądów administracyjnych, to na potężną liczbę uchwał, o której mówiłem, jednostki samorządu terytorialnego złożyły 54 skargi. W stosunku do ponad 1600 naszych rozstrzygnięć nadzorczych jest to niewielki odsetek. Dodam tylko, że uwzględnionych przez sądy, uchylonych w orzeczeniu sądowym, zostało 19 rozstrzygnięć nadzorczych.

Bardzo istotną kwestią jest sprawa wspomagania działalności nadzorczej poprzez wydawanie opinii. Tutaj również obserwujemy tendencję wzrostową. W roku 2014 mieliśmy ponad 25 tys. opinii wydanych przez regionalne izby obrachunkowe. W stosunku do roku poprzedniego jest wzrost. Odmiennie w przypadku nadzoru. Opinie stwierdzają jedynie, czy rzeczywiście występują nieprawidłowości oraz, czy uchwała jest zgodna z prawem w okresie projektowania.

Wskazujemy również różnego rodzaju zagrożenia oraz stwierdzone uchybienia. Jest to, jak je nazywamy, działanie profilaktyczne, dlatego że szczególną uwagę poświęcamy różnym zagadnieniom. W pierwszym okresie, przy przygotowaniu uchwał budżetowych i wieloletnich prognoz finansowych zwracamy uwagę na bardzo jednoznaczne określenie i wskazanie nieprawidłowości, dlatego że skutkuje to w następnym okresie mniejszą liczbą nieprawidłowości, które występują w procesie nadzorczym.

Począwszy od roku 2014 szczególny charakter mają opinie w sprawie prawidłowości planowanej kwoty długu jednostek samorządu terytorialnego, wynikającej z planowanych i zaciągniętych zobowiązań, wydawane na podstawie przyjętej prognozy finanso-

wej, jak też opinie o programie postępowania naprawczego. Opinie w sprawie postępowania naprawczego od 2014 roku są nowym zadaniem, z którym izby muszą się zmierzyć. Należy ocenić w tym zakresie kwestię wymogów ustawowych odnośnie do takiego dokumentu, czy rzeczywiście, dokument przygotowany przez właściwy samorząd spełnia wymogi, czy będzie skutkował tym, że w trzyletnim okresie samorząd osiągnie zaplanowany rezultat w postaci możliwości funkcjonowania z już ustawowymi wskaźnikami w tym zakresie.

Trzeba przyznać, że w roku 2014, odmiennie niż w latach poprzednich, w większym zakresie ustalaliśmy budżety jednostek. W stosunku do ogólnej liczby jednostek było to 15 ustaleń. Jest to jednak niewielka liczba w stosunku do skali problemu, który występuje. Trzeba też powiedzieć, że jeżeli chodzi o kwestie związane z odwołaniem od naszych opinii, jest to niewielka liczba. Przypomnę tylko, że zgodnie z procedurą samorządy mają możliwość odwołania się do pełnego składu kolegium, jeżeli w opinii widzą jakieś nieprawidłowości, które skutkują i obrazują ich sytuację finansową. Odwołań takich było niewiele. W skali kraju było ich 29. Można powiedzieć, że praktycznie jest to działalność śladowa.

Oprócz kwestii, które państwu przytoczyłem – jak powiedziałem, wszystkie elementy są zawarte w naszym sprawozdaniu, gdzie szczegółowo je opisujemy – oprócz działalności nadzorczej, bardzo istotnym elementem naszego funkcjonowania jest działalność kontrolna. Powiem tylko, że każda nasza kontrola kończy się instruktażem prowadzonym przez inspektorów. Jest to wartość dodana, dlatego że należy powiedzieć, iż oprócz przedstawienia nieprawidłowości, które rzeczywiście występują, jest jeszcze prowadzona w tym zakresie dydaktyka. Zanim powiem kilka słów o kontrolach, powiem jeszcze o kwestii związanej z kontrolą, którą wykonujemy na miejscu. Jest to kontrola sprawozdawczości. W stosunku do roku 2013 liczba działań kontrolnych w tym zakresie wzrosła. W roku 2013 było ich 99 tys., a w roku 2014 o ponad 20 tys. więcej. Oczywiście jest to związane ze skalą wzrostu sprawozdawczości, która dotyczy samorządów. Ważne jest, że działalność kontrolna, jak również działalność formalno-rachunkowa sprowadza się do tego, że ponad 20% skorygowanych sprawozdań trafiło dzięki temu do właściwych instytucji, które były ich adresatami.

Proszę państwa, kontrole kompleksowe są najistotniejszym elementem naszej działalności. Jeżeli chodzi o regionalne izby obrachunkowe, to my prowadzimy kompleksowe kontrole samorządów. Jest to pełna kontrola dotycząca wszystkich zagadnień gospodarki finansowej. Jesteśmy zobowiązani raz na cztery lata przeprowadzić taką kontrolę w każdej jednostce samorządowej. Można powiedzieć, że w tej chwili wykazujemy stuprocentową skuteczność, jeżeli chodzi o przeprowadzenie ustawowych działań. Kontroli kompleksowych przeprowadziliśmy ponad 730 na 1260 kontroli. Jest to, proszę państwa, ponad 58% wszystkich kontroli kompleksowych. Jeżeli chodzi o naszą działalność w tym zakresie, to poświęcamy jej najwięcej czasu, dlatego że jest to najszerszy zakres objęty działalnością dotyczącą gospodarki finansowej podmiotów kontrolowanych.

Oprócz kontroli kompleksowych prowadzimy kontrole problemowe, charakteryzowane głównie materiałem koordynowanym, przygotowanym przez Krajową Radę Regionalnych Izb Obrachunkowych. Jeżeli chodzi o regionalne izby obrachunkowe, trzeba powiedzieć, że wszystkie czynności koordynacyjne, wszystkie działania wykonujemy w ramach obowiązków służbowych. Jeżeli chodzi o kwestie przygotowania materiałów czy koordynowania kontroli, zawsze wyznaczana jest jakaś konkretna izba, która zajmuje się przygotowaniem całej dokumentacji związanej z przeprowadzeniem, zakończeniem i podsumowaniem działalności kontrolnej w tym zakresie, jak też publikowaniem danych.

Jeżeli chodzi o kontrole problemowe, to chciałbym nadmienić, że bardzo dokładnie opisujemy kwestię związaną z zadłużeniem jednostek samorządu terytorialnego. W poprzednim roku była to już druga kontrola koordynowana, którą przeprowadziliśmy ze względu na szczególny charakter kwestii związanych z zadłużeniem samorządów. Jak wspomniałem, od roku 2014 funkcjonuje indywidualny wskaźnik zadłużenia. W związku z tym musieliśmy w miarę wcześnie dokonywać pewnych działań kontrolnych, żeby przygotować samorządy do zmiany procedury w zakresie finansów. Proszę

państwa, doskonale wiemy, że w roku 2013 funkcjonowało tzw. 60% zadłużenia, możliwość spłaty 15% zobowiązań. Od roku 2014 indywidualny wskaźnik zadłużenia dotyczy każdej jednostki, jest wyliczony dla każdej jednostki indywidualnie. Przypominacie sobie państwo, że były różne opinie i wskazania odnośnie do możliwości uchwalenia budżetu. W roku 2014 wskazywano na różne wielkości, na brak możliwości. Wskazywano kwestie związane z liczbą jednostek. Mówiono o 700, potem spadało to do 100, 130,140. Dziś można powiedzieć, że problem nie istnieje w sygnalizowanym zakresie.

Oprócz kontroli, o których wspominałem, prowadzimy jeszcze kontrole doraźne. Są to działania związane z konkretnymi sygnałami, które otrzymujemy. Są to również sygnały dotyczące wniosków mieszkańców poszczególnych gmin. Są one analizowane. Takie wnioski z reguły są wykorzystywane podczas kontroli kompleksowej. Są też inne sygnały dotyczące kontroli, które są związane np. z Policją bądź prokuraturą, które wspomagamy przy działaniach kontrolnych.

Mówiąc o działalności regionalnych izb obrachunkowych, należy powiedzieć o procedurze, która je obowiązuje. Jest to część dotycząca działalności informacyjno-szkoleniowej. Jak państwo widzicie, blok tematyczny, który wiąże się z ustawowymi zadaniami poprzez nadzór, kontrole, opinie, dotyczy również działalności szkoleniowej. Jest to szeroki, bardzo pojemny zakres wynikający z naszej działalności. Powiem tylko, że w roku 2014 zostało przeszkolonych ponad 16.500 pracowników samorządowych. Jest to rzeczywiście duża grupa osób. Są to nie tylko pracownicy samorządowi, ale też radni, działacze, sołtysi, którzy przychodzą na nasze szkolenia w zakresie funduszu sołeckiego. Można powiedzieć, że w tym roku szkolenia mocno się zintensyfikowały. Szkoleń jest coraz więcej.

Widząc w naszej działalności kontrolnej zagrożenia, jakie występują, mamy obowiązek przygotowywać raporty o gospodarce finansowej jednostek samorządu. Oczywiście chodzi tu o kwestie przygotowania raportów o stanie zagrożenia i braku możliwości realizacji zadań publicznych, wynikających z naszych obserwacji, jak też z potrzeb pożyczkowych.

W przypadku ubiegania się konkretnego samorządu o pożyczkę z budżetu państwa przygotowujemy raport w tym zakresie, jeżeli chodzi o kwestie zagrożenia. Jest to dokument wspomagający w rozeznaniu zapotrzebowania i możliwości przyznania pożyczki z budżetu państwa. Powiem tylko, że takich raportów było niewiele, tylko 15. Głównie były związane z potrzebami pożyczkowymi jednostek samorządu terytorialnego.

Mówiłem już o programach naprawczych w tym zakresie. Jeżeli chodzi o liczby, należałoby wskazać, że w 2014 roku, wezwań było 26. Z reguły były one przygotowywane na wezwanie regionalnej izby obrachunkowej, zgodnie z określoną procedurą z ustawy o finansach publicznych. Należy również wskazać, że zaczyna się proces przygotowywania programów naprawczych przez same samorządy. Widząc u siebie sytuację zagrożenia wykonywania zadań publicznych, samorządy robią to same z własnej inicjatywy. Na razie jest to niewielka skala, ponieważ zanotowaliśmy dwa takie przypadki, ale biorąc pod uwagę kwestie występowania nieprawidłowości, można ocenić to jako pozytywny trend zabezpieczenia wykonywania zadań przez jednostki samorządu terytorialnego.

Proszę państwa, mówiąc o problematyce związanej z wykonywaniem czterech zasadniczych bloków tematycznych, które są omówione szczegółowo w sprawozdaniu, warto powiedzieć kilka słów o kwestii związanej z wykonaniem budżetu, zatrudnieniem i płacami. Zdaję sobie sprawę, że pochylaliście się państwo nad tym zagadnieniem na poprzednim posiedzeniu Komisji. Zasygnalizuję więc tylko kilka kwestii związanych z tym obszarem. Jedno z naszych działań wiąże się z kwestią wypracowania dochodów. Jest ona związana między innymi z przeprowadzonymi szkoleniami. Na koniec roku wykonanie dochodów było w wysokości ponad 113%. Wszystkie dochody, które wypracowujemy, są przekazywane do budżetu państwa w związku z tym, że jesteśmy państwową jednostką budżetową.

W tym miejscu ukłon w stronę państwa i podziękowania za pewne dodatkowe środki, które otrzymaliśmy. Sygnalizowaliśmy zagrożenia wynikające z naszej działalności, związane głównie z planami finansowymi oraz kwestią zatrudnienia. Sądziliśmy, że tendencja ta będzie malejąca, ale na dzień dzisiejszy można jednoznacznie zakomuniko-

wać, że w roku 2014 znowu odeszło od nas 66 pracowników. Głównie są to pracownicy z wydziału kontroli i zespołu analitycznego, a więc ci pracownicy, których stopień przygotowania jest bardzo duży. Jest to dla nas bardzo istotny problem. Nie chcę się powtarzać, bo wiem, że państwo doskonale o tym wiecie, ale chciałbym to zasygnalizować dla podkreślenia występującego zjawiska. Proszę państwa, od 1993 roku dopracowaliśmy się naprawdę bardzo dobrej kadry. Prawie 88% stanowią ludzie z wyższym wykształceniem, są radcowie prawni, audytorzy, doktoranci, doktorzy. Jest to rzeczywiście bardzo mocny zespół. Naszym celem i zadaniem jest utrzymać go, ale czasami chodzi o sprawy niewynikające z naszych możliwości.

Po zasygnalizowaniu kwestii zatrudnienia w szczególnym stopniu, chociaż jak mówiłem, było to już wcześniej rozpatrywane, chciałbym poprosić panią prezes o przedstawienie drugiej części związanej z realizacją, wykonaniem budżetu przez jednostki samorządu terytorialnego. Dziękuję.

Zastępca przewodniczącego KR RIO, prezes RIO we Wrocławiu, Lucyna Hanus:

Dziękuję. Panie przewodniczący, panie i panowie posłowie, szanowni państwo.

Przewodniczący poseł Waldy Dzikowski (PO):

Przepraszam, pani prezes. Pozwoli pani, że przywitam pana ministra Wójcika, który do nas dotarł – miło mi – oraz przedstawicielkę Związku Powiatów Polskich. Przepraszam. Proszę bardzo.

Zastępca przewodniczącego KR RIO Lucyna Hanus:

W drugiej części sprawozdania zostały przedstawione informacje dotyczące wykonania budżetu przez jednostki samorządu terytorialnego. Sprawozdaniem, o czym mówił już pan prezes Zajączkowski, objęte zostały wszystkie jednostki samorządu terytorialnego oraz ich związki. Ogółem było to 2976 podmiotów. Zawsze mówię w przybliżeniu, że było to około 3000 podmiotów, gdyż łatwiej to zapamiętać. Jeżeli chodzi o podstawowe dane wynikające z wykonania budżetów samorządowych w 2014 roku, to było to 194.300.000 tys. zł dochodów. Oznacza to wzrost prawie o 6% w stosunku do roku ubiegłego.

Wydatki poniesiono w kwocie 196.800.000 tys. zł, co oznacza wzrost o 7% w stosunku do roku ubiegłego. W tym prawie 40.000.000 tys. zł stanowiły wydatki inwestycyjne. Odnotowany został duży wzrost, ponad 19%. Deficyt budżetu samorządowego w roku ubiegłym był znacznie niższy niż początkowo planowano, ale wyższy od tego, który samorządy odnotowały w 2013 roku. Wyniósł 2.400.000 tys. zł, oczywiście *per saldo*, gdyż tylko część jednostek miała deficyt, większość miała nadwyżki. Deficyt w roku 2013 był wyjątkowo niski i wynosił tylko 380.000 tys. zł.

Jeżeli chodzi o dług samorządowy, to wyniósł on 72.000.000 tys. zł i stanowił 37% dochodów wykonanych przez samorząd. Odnotowano wzrost długu o 4% w stosunku do długu z 2013 roku, kiedy wynosił on 69.000.000 tys. zł. Samorządy mają duże należności. Łączna kwota wykazana w sprawozdawczości wynosi prawie 37.000.000 tys. zł.

Jeżeli chodzi o same budżety, nawiążę do informacji, która była przekazana w pierwszej części, dotyczącej działalności regionalnych izb obrachunkowych. Myślę, że jest ona istotna. Od dnia 1 stycznia 2014 roku gospodarkę finansową na podstawie uchwalonych budżetów prowadziło 83% jednostek samorządu terytorialnego i ich związków, czyli 2469 podmiotów. Jeżeli chodzi o budżety na 2014 rok, w terminie późniejszym, czyli do końca stycznia, uchwaliło je prawie 500 jednostek, a więc 16,6%. Tylko 9 jednostek, co oznacza zaledwie 0,3% ogółu, uchwaliło budżety w trybie art. 240a ust. 4 ustawy o finansach publicznych, czyli po opracowaniu i pozytywnym zaopiniowaniu programów postępowania naprawczego. Dla 11 jednostek samorządu terytorialnego, co stanowi 0,4% ogółu, budżet ustaliły regionalne izby obrachunkowe. Generalnie można powiedzieć, że samorządy wypełniają swoje obowiązki w zakresie uchwalania budżetów i prognoz wieloletnich.

Jeżeli chodzi o analizę podstawowych wielkości, które zostały zawarte w drugiej części dotyczącej wykonania budżetu przez jednostki samorządu terytorialnego, to, jak sygnalizowałam, dochody zostały zrealizowane w kwocie ponad 194.000.000 tys. zł, ale poniżej planu. Było to tylko 98% planu. Dochody własne w tej kwocie stanowiły ponad 50%. Dochody własne wzrosły o ponad 7%. Dotacje celowe stanowiły prawie 23% ogółu

dochodów i wzrosły o 10%. Subwencje stanowiły 26% ogółu dochodów. Ich wzrost był nieznaczący, gdyż zaledwie o 0,1%. Jeżeli chodzi o dochody bieżące, to stanowiły one 88% dochodów ogółem. Dochody majątkowe stanowiły 12%. Zauważalny jest szybszy wzrost dochodów majątkowych – o 11% – w stosunku do dochodów bieżących, które wzrosły tylko o 5%.

Proszę państwa, zanotowano, iż nastąpiło odwrócenie dynamiki. W zeszłym roku wydatki wzrastały w tempie wyższym niż dochody. Jeżeli chodzi o dochody bieżące, jak mówiłam, stanowią one znacznie większą część dochodów, dlatego że wynoszą ponad 88%. Wzrastały one w niższym stopniu, niż dochody majątkowe. Być może dzięki temu zrealizowano wszystkie założenia, jak też zrealizowano znacznie większe inwestycje.

Jeżeli chodzi o zaplanowane przez samorząd wydatki budżetowe, to wykonano je w 93% na poziomie prawie 197.000.000 tys. zł. W roku 2013 wydatki były niższe i wynosiły 184.000.000 tys. zł. Przeciętne tempo wzrostu wydatków bieżących wyniosło 104,4%. Jeżeli chodzi o analizę struktury wydatków bieżących, to w najwyższym stopniu wzrosły wydatki przeznaczone na dotacje, a w najmniejszym stopniu na obsługę długu oraz poręczenia. Oczywiście skala i poziom wydatków są różne. Jeżeli chodzi o wydatki majątkowe, ich dynamika była znacznie wyższa niż wydatków bieżących. Wydatki majątkowe wzrosły o ponad 18% w stosunku do roku 2013, w tym wydatki inwestycyjne do poziomu 119%. Jeżeli chodzi o inwestycje, to samorządy głównie wydawały środki na zadania kwalifikowane do działu transport i łączność. Z podsumowania wynika, że co piąta złotówka w roku 2014 była wydana na ten cel. Jeżeli chodzi o wydatki budżetowe, były one wyższe o ponad 2.400.000 tys. zł od osiągniętych dochodów. Stąd niedobór finansowy zrealizowany przez samorząd jest właśnie tego rzędu, czyli wynosi 2.400.000 tys. zł.

W 2014 roku widoczne jest ograniczenie zarówno zaciąganych, jak i spłaconych zobowiązań, dlatego że przychody budżetu zmniejszyły się prawie o 5%, a rozchody aż o 32%. Można powiedzieć, że zmniejszenie rozchodów jest skutkiem stosowania od 2014 roku reguły ostrożnościowej, indywidualnego wskaźnika zadłużenia określonego w art. 243 ustawy o finansach publicznych, co powodowało, że wiele samorządów podjęło decyzję o zmianie terminów spłaty zobowiązań. Stąd kwota rozchodów zmniejszyła się w porównaniu z poprzednim rokiem. Ryzyko przekroczenia wskaźnika skłania samorządy do ograniczania w danym roku budżetowym spłat zaciągniętych kredytów poprzez zmianę treści umów. Samorządy podejmują też działania w celu racjonalizacji gospodarki finansowej.

Jeżeli chodzi o dług, to na koniec 2014 roku państwowy dług publiczny ogółem wyniósł prawie 827.000.000 tys. zł. W porównaniu z 2013 rokiem był niższy, w tym roku był rzędu 882.000.000 tys. zł. Można powiedzieć, że spadek państwowego długu publicznego był przede wszystkim konsekwencją obniżenia się zadłużenia Skarbu Państwa. Obniżenie to wynosiło 58.000.000 tys. zł. Jeżeli chodzi o dług jednostek samorządu terytorialnego, to na koniec 2014 roku wyniósł on 72.000.000 tys. zł. W porównaniu z długiem na koniec 2013 roku był wyższy o ponad 4.000.000 tys. zł, co daje wzrost o 4,3%. Ostateczna relacja zadłużenia samorządów do zrealizowanych przez nie dochodów wyniosła 37%. Zobowiązania wymagalne, które są wliczone do kwoty długu, nie mają wielkiego znaczenia, jeżeli chodzi o strukturę, ale w roku 2014 odnotowano ich zmniejszenie.

Kilka słów na temat reguły wydatkowej, o której mowa w art. 242, a następnie o wskaźniku z art. 243. W sprawozdaniu, które przedłożyła państwu Krajowa Rada, są osobne części poświęcone tym zagadnieniom, bogato ilustrowane różnymi zestawieniami, symulacjami dotyczącymi okresów przeszłych i przyszłych, wynikających ze składanych prognoz finansowych. Jeżeli chodzi o regułę wydatkową, w 2014 roku zasadę wynikającą z art. 242 ustawy o finansach publicznych, polegającą na finansowaniu wydatków bieżących dochodami bieżącymi powiększonymi o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych oraz o wolne środki, zachowało 2791 jednostek i związków. 2754 jednostki wykonały dochody bieżące znacznie wyższe niż poziom wydatków bieżących. Tylko 37 jednostek zrealizowało wydatki bieżące w kwocie wyższej od dochodów bieżących, ale sfinansowały wydatki bieżące z dozwolonych źródeł, czyli nadwyżką budżetową z lat ubiegłych czy też wolnymi środkami w rozumieniu ustawy o finansach publicznych,

a więc środkami pochodzącymi z rozliczenia kredytów, pożyczek i obligacji zaciągniętych w latach poprzednich. Biorąc pod uwagę ustawowe przesłanki, które częściowo lub całościowo zwalniały jednostki z zachowania reguły wynikającej z art. 242, tylko w 9 przypadkach stwierdzono niezachowanie relacji z tym artykułem.

Jeżeli chodzi o deficyt operacyjny, w grupie 55 jednostek, w których wystąpił deficyt operacyjny, znalazły się 22 jednostki, które wykonały dochody ze sprzedaży majątku wyższe niż kwota deficytu operacyjnego. Ma to znaczenie, dlatego że przy liczeniu relacji z art. 243, w liczniku jest wynik bieżący powiększony o dochody ze sprzedaży mienia. Te jednostki, które wykonały dochody ze sprzedaży mienia wyższe niż wynik operacyjny, jako podstawę do liczenia wskaźnika w kolejnych latach będą miały wielkość dodatnią. W pozostałych 33 jednostkach, w tym w 26 gminach, 1 mieście na prawach powiatu oraz 6 powiatach, dochody ze sprzedaży majątku okazały się mniejsze niż wynik operacyjny, co będzie znaczyło, że jednoroczna składowa brana pod uwagę do średniej z art. 243, za 2014 rok będzie ujemna. Z pewnością w owych 33 jednostkach pogorszy to możliwość obsługi długu oraz spłaty długu w latach 2015-2017.

Jeżeli chodzi o relacje z art. 243 oraz wieloletnie prognozy finansowe, to informacje zawarte w projektach wieloletnich prognoz finansowych złożonych przez samorząd wraz z projektami budżetów na 2014 rok wskazywały, iż – uwzględniając ustawowe wyłączenia między innymi określone w art. 243 ust. 3 i 3a – relacje te w 2014 roku nie zostanie spełniona w 60 jednostkach, w roku 2015 w 85 jednostkach, w 2016 roku w 69 jednostkach. W roku 2014 było tak w 28 jednostkach. Rosnąca z roku na rok liczba jednostek – chociaż podkreślam, że w stosunku do ogółu jest to niewielka liczba – niespełniających relacji z art. 243 wynika w szczególności ze stwierdzonych przypadków spełnienia relacji z art. 243 w pierwszym roku prognozy, przy jednoczesnym niespełnieniu tego warunku w kolejnych latach. Informacje zawarte w kolejnych projektach wieloletnich planów finansowych, składanych przez samorządy wraz z projektami budżetów na rok 2015, wykazywały inne liczby jednostek, które przy założeniu wyłączeń ustawowych nie spełnią relacji. Początkowo, przy prognozie zaczynającej się od 2014 roku zakładano, że w roku 2015 relacja nie będzie spełniona w 85 jednostkach, a przy budżecie i prognozie na rok 2015 już tylko w 41 jednostkach. O połowę mniejsza liczba jednostek faktycznie założyła, że nie będzie w stanie spełnić relacji. W kolejnych latach, w roku 2016 wielkości te maleją, natomiast w roku 2017 zwiększają się. Widać skutki przesuwania zadłużenia na kolejne lata.

Oceny zjawiska niespełnienia relacji z art. 243 można dokonywać dopiero od następnego roku, po roku danej prognozy. Jest to ocena bardzo złożona, ponieważ powinna uwzględniać efekt wynikający z ukształtowania się maksymalnego dopuszczalnego wskaźnika spłaty zadłużenia na poziomie wyższym, niż planowany na koniec września roku poprzedzającego rok prognozy. Należy pamiętać, iż około 80% samorządów na koniec roku budżetowego osiąga, wchodzący do średniej, wskaźnik jednoroczny na poziomie dużo lepszym niż planowany na koniec trzeciego kwartału. Tendencje wynikające z wykonania budżetów samorządów w latach 2012-2014 wskazują, że zawarte w projektach wieloletnich prognoz finansowych, składanych wraz z projektami budżetów, w tym przypadku na rok 2015, łączne kwoty prognozowane na lata 2015-2017 mogą być niedoszacowane, a niektóre w nich wręcz nierealistyczne, jak np. dochody ogółem.

W 2015 roku w porównaniu z wykonaniem budżetów w roku 2014 wzrosną jedynie dochody ze sprzedaży majątku o 41% – tak założyły samorządy, wydatki bieżące o 0,7% oraz dług o 6%. Spadną natomiast dochody ogółem i dochody bieżące, odpowiednio spadek dochodów ogółem założono o 2,5%, a dochodów bieżących o 2,6%. Wskazuje to, że plany są lepiej wykonywane. Relacja faktycznie brana, jako jedna ze składowych średniej, jest korzystniejsza. Analiza historyczna wieloletnich planów finansowych, na przykładzie poszczególnych wieloletnich planów finansowych, złożonych wraz z projektami budżetu – sięgam tutaj aż do 2012 roku – wskazuje, że zawarte w nich prognozy na lata 2013, 2014 były obarczone dużym błędem, który jednak na poziomie centralnym niweluje się *per saldo* do akceptowalnego poziomu.

Proszę państwa, na zakończenie chciałabym jeszcze zwrócić uwagę na zobowiązania podmiotów, które są nadzorowane przez jednostki samorządu terytorialnego. W szcze-

gólności są to SP ZOZ-y i instytucje kultury. Pomimo trwającego od 2005 roku procesu restrukturyzacji zobowiązań SP ZOZ-ów, nadal występują zagrożenia dla budżetów samorządów, wynikające z poziomu długu nadzorowanych przez samorządy jednostek działających w ochronie zdrowia. We wspomnianej grupie znajdują się zarówno SP ZOZ-y i instytucje kultury, jak też inne podmioty niebędące spółkami prawa handlowego. Jednak wysokie zadłużenia wykazują tylko SP ZOZ-. Stanowi ono około 88% ogółu zadłużenia jednostek z osobowością prawną. W okresie 2006-2013 zobowiązania SP ZOZ-ów z roku na rok malały, za wyjątkiem roku 2012, w którym odnotowano ich wzrost o 7%. W 2014 roku nastąpił wzrost długów SP ZOZ-ów do kwoty ponad 4.000.000 tys. zł. Największy udział w tej kwocie miały wojewódzkie i powiatowe SP ZOZ-y, odpowiednio wojewódzkie 48% i powiatowe 31%. Znaczny udział miały także SP ZOZ-y, dla których organem założycielskim były miasta na prawach powiatu. Było to prawie 20%. Kwotowo największy przyrost długu samorządowych SP ZOZ-ów wystąpił w miastach na prawach powiatu. Na koniec podam, że relacja skumulowanego zadłużenia własnego i samorządowych SP ZOZ-ów do dochodów jednostek samorządu terytorialnego w 2014 roku wyniosła 39% dochodów i była nieco niższa niż w roku poprzednim. Była niższa o 0,6 punktu procentowego, przy czym dla województw samorządowych wyniosła 52%, dla miast na prawach powiatu prawie 50% i dla powiatów 30%.

Szanowni państwo, Wysokie Komisje. Dziękuję za wysłuchanie. W imieniu Krajowej Rady proszę o pozytywne rozpatrzenie sprawozdania.

Przewodniczący poseł Waldy Dzikowski (PO):

Bardzo państwu dziękuję. Otwieram dyskusję. Pani poseł Machałek, proszę bardzo. Potem pan poseł Czartoryski. Czy jeszcze ktoś? Pani poseł Rozpondek. Dobrze, pan poseł. Jeszcze ktoś z państwa? W takim razie cztery głosy. Bardzo proszę, pani poseł Machałek.

Poseł Marzena Machałek (PiS):

Sprawozdania wysłuchałam z uwagą. Tytułem wstępu chciałabym tylko powiedzieć, że na godz. 11:00 zaplanowane jest posiedzenie podkomisji do spraw finansów samorządowych, na którym będziemy pogłębiać temat zadłużenia, szczególnie zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego w parabankach. Nie będę zatem rozwijać owego tematu.

Chcę natomiast zadać pytania szefostwu regionalnych izb obrachunkowych. Ich pracownicy skarżą się na niskie płace. Niskie płace są faktem. Chciałabym uzyskać krótką informację, w jaki sposób niski poziom wynagrodzeń, zwłaszcza w wydziałach kontroli gospodarki finansowej, wpływa na zdolność wykonywania zadań kontrolnych i nadzorczych przez izby, w tym na badanie zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego. Zdarza się, że kontrolerzy zarabiają dużo mniej niż pracownicy jednostek samorządu terytorialnego. Czy są przypadki, czy zdarza się, że po kontrolach pracownicy rezygnują z pracy w regionalnych izbach obrachunkowych i przechodzą do jednostek samorządu terytorialnego? Czy znane są takie przypadki? Czy są one częste? Docierają do mnie takie informacje. Nie chciałabym odwoływać posiedzenia podkomisji. Będziemy dzisiaj o tym rozmawiać. Zacznę jednak od pytania – czy macie państwo realną wiedzę na temat zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego w niebankowych instytucjach finansowych, w tzw. Parabankach? Dziękuję.

Przewodniczący poseł Waldy Dzikowski (PO):

Dziękuję. W związku z tym, że mamy niedużo czasu, proszę o treściwe zadawanie pytań, zabieranie głosu, udział w dyskusji. Proszę bardzo, pan poseł Czartoryski.

Poseł Arkadiusz Czartoryski (PiS):

Dziękuję. Podpisuję się pod głosem pani poseł Marzeny Machałek. Rok temu bezskutecznie składałem propozycję zwiększenia budżetu regionalnych izb obrachunkowych tak, żeby ich pracownicy nie zarabiali mniej niż pracownicy zwykłych referatów i wydziałów jednostek samorządu, którzy są przez nich kontrolowani. Chodziło o to, żeby zatrzymać fluktuację, dlatego że powoli regionalne izby obrachunkowe zamieniamy w firmę, która zajmuje się szkoleniem ludzi, którzy potem przechodzą do pracy w samorządach. Być

może jest to jakiś pomysł, ale chyba nie o to nam chodzi. Chodzi o to, żebyśmy mieli izby, które pokazują faktyczny stan samorządów w Polsce.

Jeżeli chodzi o sprawozdanie z działalności, to chciałbym zwrócić uwagę, że pani przewodnicząca mówiła o tym, że zadłużenie spadło, że na koniec 2014 roku państwowy dług publiczny zmniejszył się w stosunku do roku 2013. Warto dodać, że zmniejszenie to było głównie wynikiem istotnego obniżenia zadłużenia Skarbu Państwa o 58.000.000 tys. zł na skutek jednorazowego zdarzenia związanego ze zmianami w systemie emerytalnym. Po prostu umorzono pieniądze, które były przekazywane otwartym funduszom emerytalnym, przejęto owe pieniądze. Bardzo jasno na str. 82 pokazuje to Najwyższa Izba Kontroli, podkreślając, że było to jednorazowe zdarzenie. W efekcie będziemy mieli przeniesienie zobowiązań na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych.

Moje pytanie jest następujące. Powiedziała pani, że samorządy zadłużyły się o ponad 4.000.000 tys. zł, natomiast na str. 82 sprawozdania Najwyższej Izby Kontroli jest napisane, że zadłużyły się o 3.300.000 tys. zł. Skąd różnica 1.000.000 tys. zł? Nie mogę tego wychwycić. Tak czy owak, na wspólnym posiedzeniu komisji warto zauważyć, że wzrost zadłużenia był ponad trzy razy większy niż w 2013 roku. Sytuacja finansów jednostek samorządu terytorialnego jest dramatyczna. Trzykrotnie większy wzrost zadłużenia niż w 2013, roku to zawalenie się finansów jednostek samorządu terytorialnego, które nie mają wiarygodności w bankach i sięgają po pieniądze do parabanków, żeby pokryć bieżące wydatki. Z taką sytuacją nie mieliśmy do czynienia do tej chwili. Jasno to widać.

Jeszcze jedna rzecz, jeżeli pan przewodniczący pozwoli. Ze sprawozdania wyłania się bardzo poważny problem – nie wiem, jak go nazwać – ustrojowo-ekonomiczny jednostek samorządu terytorialnego. Mamy mianowicie bardzo niekorzystną sytuację. Rysunki, za które bardzo dziękuję, tak jaskrowo to pokazują, że aż bolą oczy. Najwyższe dochody w przeliczeniu na jednego mieszkańca mają powiaty i gminy, które są położone wokół dużych miast. Kiedy popatrzymy na str. 29 na rysunek 10, to widać, że dochody gmin z tytułu udziałów w podatkach PIT i CIT, w przeliczeniu na jednego mieszkańca, są największe w gminach obwarzankowych. Jest ogromna różnica w stosunku do pozostałych. Tak samo jest z powiatami. Najwyższe dochody na jednego mieszkańca mają takie same powiaty.

Jeżeli zerkniemy na rysunek, który przedstawia wydatki inwestycyjne w przeliczeniu na jednego mieszkańca, to gminy i powiaty obwarzankowe mają je najniższe. Bardzo ładnie to widać na pozostałych rysunkach dotyczących powiatów na str. 294, 293 i 292. Jest to, proszę państwa, niedobra sytuacja, dlatego że miasta nie mają możliwości pozyskiwania inwestorów ze względu na brak terytorium, mają za to bardzo poważne wydatki, żeby zapewnić usługi kulturalne, sportowe. Muszą budować stadiony, kina, teatry, szkoły średnie, z czego korzystają mieszkańcy gmin obwarzankowych. Mamy sytuację ogromnej niesprawiedliwości. Ludzie mieszkający w gminach obwarzankowych korzystają z kosztochłonnych inwestycji w miastach, natomiast wspomniane powiaty i gminy przejadają pieniądze, które zarabiają. Dlaczego mówię, że przejadają? Rysunki pokazują, iż wydatki inwestycyjne w przeliczeniu na jednego mieszkańca są tu najniższe w porównaniu z innymi gminami. Jest to sytuacja, która jest poważnym wyzwaniem dla parlamentu, dlatego że sytuacja ta w przyszłości będzie powodować narastające konflikty np. o zmianę granic, o podział dochodów, o dopłacanie do biletów w kinach, teatrach, aquaparkach itp., które są położone na terenach miast. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Waldy Dzikowski (PO):

Dziękuję. Pani przewodnicząca Rozpondek, proszę bardzo.

Poseł Halina Rozpondek (PO):

Dziękuję bardzo. Z racji czasu bardzo krótko. Sprawozdanie jest bardzo ważne i wymaga analizy. Widzimy, że regionalne izby obrachunkowe przeprowadziły setki przedsięwzięć. Była taka możliwość. Chciałabym jeszcze podkreślić, że regionalne izby obrachunkowe są w Polsce jedynym organem nadzoru finansowego nad jednostkami samorządu terytorialnego. Mam pytanie. Oczywiście trzeba byłoby podyskutować dłużej na ten temat. Nie mamy na to czasu. Działalność jednostki samorządu terytorialnego związana z finansami na każdym etapie, a więc uchwały finansowe, budżet, wykonanie budżetu, zmiany

w budżecie, musi mieć akceptację, a przynajmniej musi być przekazana informacja do regionalnych izb obrachunkowych. W związku z tym pytam się – dlaczego dochodzi do takich sytuacji? Jaki wpływ mają regionalne izby obrachunkowe, jaką mają możliwość skutecznego działania, żeby nie dochodziło to takich sytuacji, jaką znamy z Ostrowic w województwie zachodniopomorskim, gdzie jest 345% zadłużenia w stosunku do budżetu? Od 2008 roku, czyli przez siedem lat, po drodze musiały być kontrole regionalnej izby obrachunkowej, i kontrole kompleksowe, i kontrole poszczególnych uchwał. Przy wszystkich sprawozdaniach i rzeczywiście bardzo dobrej robocie chciałabym się spytać – jaka jest skuteczność działania? Jest to najważniejsze. Pamiętajcie państwo, że jesteście jedynym organem nadzoru finansowego. Wyżej jest tylko rzecznik dyscypliny finansowej. Stąd moje pytanie.

Przewodniczący poseł Waldy Dzikowski (PO):

Dziękuję. Pan poseł Strzałkowski, proszę bardzo.

Poseł Stefan Strzałkowski (PiS):

Pani poseł Rozpondek uprzedziła mnie, ponieważ też chciałem powiedzieć o fenomenie Ostrowic. Wczoraj po raz kolejny spotkałem się z mieszkańcami i z radnymi. Sami mieszkańcy i radni od kilku lat przygotowywali całą masę dokumentów, przygotowywali wnioski do różnych instytucji, łącznie z regionalną izbą obrachunkową. Dzisiaj, gdyby gmina mogła zbankrutować, tę gminę należałoby nazwać bankrutem.

Przygotowywany jest kolejny program naprawczy. Pierwszy program w ogóle się nie sprawdził. Nie miał na to szans. Kiedy czytam dokumenty widzę, że nie było szans na jego realizację. Teraz jest przygotowywany kolejny program z udziałem regionalnej izby obrachunkowej. Uważam, że będzie konieczność połączenia gmin. W tej chwili jest tylko batalia o to, do których gmin Ostrowice zostaną przyłączone.

Konkludując chciałbym zapytać o to samo, o co zapytała pani poseł Rozpondek. Stosunkowo późno, bardzo późno, kiedy nie ma już innego wyjścia, trzeba wykonać drastyczny ruch, który nie będzie łatwy. Jeżeli dzisiaj mielibyśmy połączyć gminy, to są problemy, i tej gminy, która chce się połączyć, jak i tej, do której mogłaby zostać przyłączona. Cieszę się ze sprawozdania. Doskonale wszyscy wiemy – większość z nas była samorządowcami – jak można przygotować budżet, żeby na papierze fajnie wyglądał, żeby ładnie się to spinało. Natomiast w rzeczywistości jest zupełnie inaczej. Takich przypadków jak Ostrowice, może nie aż tak drastycznych, znam przynajmniej kilka. Obawiam się, że podobna tendencja będzie się powiększała. Chciałbym zapytać – jakie mechanizmy państwo wypracowujecie, żeby zapobiegać tego rodzaju sytuacjom? Dziękuję.

Przewodniczący poseł Waldy Dzikowski (PO):

Bardzo dziękuję. Chciałbym tylko powiedzieć, że zostały poruszone ciekawa tematy. Być może kiedyś będziemy musieli porozmawiać o strategicznych tematach dotyczących gmin. Nie są to proste mechanizmy. Sam pochodzę z gminy obwarzankowej. Mogę tylko powiedzieć, że powstało tam 40 tys. miejsc pracy. W 60-70% korzystają z nich mieszkańcy Poznania i *vice versa*. Nasi jeżdżą tam do kin. Nie jest to prosty mechanizm, o jakim państwo mówicie. Jest to kwestia aglomeracji, wspólnego planowania przestrzennego, wspólnej strategii, itd. Dopiero się tego uczymy i wypracowujemy. Mam nadzieję, że kiedyś dojdzie do tego, że mechanizmy te będą ze sobą nawzajem współpracowały. Już się przenikają pod każdym względem. W związku z tym, nie do końca jest tak, jak mówicie.

Jeszcze tylko jedna rzecz. Wcześniej już rozmawialiśmy na ten temat. Chciałbym państwu powiedzieć, że kwota 4.000.000 tys. zł mieści się w dziewięćdziesięciu kilku procentach w indywidualnych wskaźnikach bezpieczeństwa. Tylko z kilkoma lub kilkunastoma gminami jest problem, jeżeli chodzi o kwestie związane z niekontrolowanym zadłużeniem się itd. Był tu przed chwilą podawany przykład.

Jeszcze raz powtarzam, że kondycja finansowa samorządów terytorialnych, jeżeli chodzi o art. 243 czy też art. 242, jest naprawdę dobra. 4.000.000 tys. zł to często operowanie długiem wprost. Długiem tak się gospodaruje, także w samorządach. Kontrolowanym długiem zaciąga się pożyczki. Oczywiście kwestie parabanków będziecie państwo wyjaśniać. Pozwoliłem sobie porozmawiać na ten temat. Jest to ważna kwestia. Jak już rozmawialiśmy, definicja parabanków jest luźna i dosyć szeroka. Trzeba to rozgraniczyć.

Za chwilę będziecie państwo rozmawiać. Może kiedyś, nie w tej kadencji tylko w następnej, będziemy mówić o tych kwestiach, ponieważ są to ciekawe mechanizmy. Później mogą się one przełożyć na konkretne projekty ustaw. To tyle tytułem komentarza.

Przepraszam. Oddaję głos. Niestety krótko, ponieważ za chwilę rozpoczyna się posiedzenie.

Zastępca przewodniczącego KR RIO Lucyna Hanus:

Proszę państwa, może zacznę od części ekonomicznej. Bardzo dziękuję za pytanie dotyczące długu. Od razu przepraszam. Omyłkowo podałam wzrost o 4.300.000 tys. zł. Chodziło o 4,3%. Dług jest podany na str. 153, na tle wykonania poprzednich lat. Z zestawienia tego wyraźnie widać, że kwota długu w roku 2014 wynosiła w zaokrągleniu 72.100.000 tys. zł. Wzrósł on o około 3.000.000 tys. zł w stosunku do poprzedniego roku. Dług na koniec 2013 roku wynosił 69.159.000 tys. zł. Przepraszam za pomyłkę i dziękuję za uwagę.

Jeżeli chodzi o kwestie parabanków, oczywiście będzie to przedmiot rozmowy za chwilę. Było pytanie, czy mamy realną wiedzę. Proszę państwa, nie mamy realnej wiedzy. Szacujemy zadłużenie, zbieramy informacje i weryfikujemy je podczas kontroli. Z aktualnych informacji, zebranych do dziś, wynika, że nie jest to znaczący problem w skali kraju. Zadłużenie w parabankach wykazane przez jednostki samorządu terytorialnego, czy też stwierdzone przez izby w czasie kontroli, to zaledwie 0,3% całego długu jednostek samorządu terytorialnego, a 67% wykazanego zadłużenia w parabanku *de facto* ma 5 jednostek samorządu terytorialnego. Myślę, że wielkości, które znamy, są rzędu poniżej 300.000 tys. zł, ale kwoty te zmieniają się, dlatego że samorządy, albo nie ujawniają owych wielkości, albo traktują takie zadłużenia jako krótkoterminowe, podlegające spłacie lub sfinansowaniu z innych źródeł. To tyle, jeżeli chodzi o część ekonomiczną.

Zastępca przewodniczącego KR RIO Ryszard Zajączkowski:

Jeżeli można panie przewodniczący.

Przewodniczący poseł Waldy Dzikowski (PO):

Tak. Bardzo proszę, panie prezesie.

Zastępca przewodniczącego KR RIO Ryszard Zajączkowski:

Jeżeli chodzi o fluktuację kadr w regionalnych izbach obrachunkowych, to mówiąc o tym problemie wskazałem sytuację. Oczywiście państwu są doskonale znane nasze problemy. Wskazywałem też na problemy związane z odejściami pracowników. Pani poseł, jeżeli kierownik jednostki widzi u siebie pracownika, który przychodzi na kontrolę i jest przygotowany, to jak najbardziej jest kwestia pozyskania takiego pracownika. Najważniejsze jest to, żeby uniknąć takiej sytuacji, że pracownik już wie, iż ktoś będzie o niego występował. Staramy się podejmować najróżniejsze informacje, zaciągać wiedzę, na ile to wszystko jest możliwe, żeby nie dopuścić do takiej sytuacji, że pracownik będący na kontroli wie, że będzie wystąpienie o jego zatrudnienie. Jest nie tylko to.

Jeżeli chodzi o przejścia pracowników do innych instytucji, są to nie tylko samorządy, ale także Najwyższa Izba Kontroli. I w izbie zielonogórskiej, i w izbie poznańskiej znam takie przypadki, że pracownicy zostali zatrudniani w Najwyższej Izbie Kontroli. To też świadczy o tym zagadnieniu. Świadczy o kompetencjach. Podkreślam jeszcze raz, że jesteśmy państwu wdzięczni za starania związane ze wzrostem wynagrodzenia. Otwarte były dwie rezerwy w tym zakresie. Jednak nie jest to problem, który na dzień dzisiejszy został rozwiązany. Mamy taką sytuację, że ciągle musimy podejmować działania w tym zakresie, żeby zabezpieczyć zasób kadrowy, który posiadamy, o którym państwu mówiłem, który jest dobrze przygotowany do wykonywania zadań.

Odpowiadając w kwestii zadłużeń, powiem o jednej rzeczy. Mówiłem też o opiniach, które wydajemy, chociażby w zakresie możliwości spłaty kredytów. Oczywiście, w stosunku do kredytów krótkoterminowych nie wydajemy takich opinii. Przepis przewiduje je w stosunku do kredytów długookresowych. W związku z tym jest pewna luka w tym zakresie. Chodzi o to, żeby gmina mogła samodzielnie zaciągać zobowiązania na krótki okres, na krótki termin. Oczywiście jest to problem do rozwiązania. Jeżeli ktoś udziela

kredytu, a nie żąda opinii regionalnej izby obrachunkowej, to kredyt czy pożyczka są udzielane. Myślę, że ten aspekt też należałoby rozpatrzeć w dalszej perspektywie. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Waldy Dzikowski (PO):

Bardzo dziękuję. Nie mamy więcej czasu, ponieważ jest posiedzenie podkomisji. Część z państwa musi się tam udać. Proszę.

Poseł Marzena Machałek (PiS):

Zapraszam, ponieważ będziemy kontynuować tę dyskusję. Jeżeli ktoś jest zainteresowany dyskusją o finansach jednostek samorządu terytorialnego w kontekście zadłużenia, kondycji i parabanków, posiedzenie podkomisji rozpocznie się za chwilę w budynku K.

Przewodniczący poseł Waldy Dzikowski (PO):

Rozumiem, że komisje przyjmują do wiadomości i wyrażają pozytywną opinię na temat sprawozdania.

Rzeczywiście, kompetencje pracowników regionalnych izb obrachunkowych są wysokie. Jeżeli są zatrudnieni w innych jednostkach, to dlatego że jesteście słabi i niekonkurencyjni finansowo. Takie wypływają wnioski. Dziękuję bardzo.

Zamykam wspólne posiedzenie obu komisji.